

Žádný oběd není zadarmo

Radomír Jáč, Generali Investments CEE

Meziroční růst spotřebitelských cen v březnu vyskočil nad 12 procent a průměrná inflace za celý rok bude dvouciferná. Zvýšení mezd se inflaci zdaleka nevyrovná a reálné příjmy domácností mají nakročeno k výraznému poklesu. Inflace je v posledních měsících tažena hlavně cenami pohonných hmot, energií a potravin. Domácnosti to cítí ve svých peněženkách, což bude mít nepříznivý dopad na soukromou spotřebu a HDP jako celek.

Bydlení, potraviny a do značné míry také pohonné hmoty představují nezbytné výdaje. Z jejich zdražení se stalo politické téma. Nakolik může vláda na vzniklou situaci reagovat? Někdo volá po cenových stropech, což je optikou ekonomie velmi kontroverzní. Objevují se návrhy na plošné přídatky všem či na výrazné škrty nepřímých daní, což by ale představovalo pomyslné přilévání oleje do inflačního ohně. Růst poptávky, živený pandemickými programy a vyšponovanou situací na trhu práce, byl spouštěčem inflace již loni.

Pokud se shodneme, že je nutné inflační tlaky ztlumit, tak je potřeba vnímat i to, že vyšší inflace právě skrze negativní dopad na spotřebu bude v konečném důsledku brzdit sama sebe. Snahy odclonit dopady cenových tlaků na spotřebitele vedou k přetrvání inflačního podhoubí v ekonomice. To ale neznamená, že bychom prudký růst cen energií či potravin měli ignorovat. Tyto náklady dopadají nejvíce na příjmově slabší domácnosti a snaha pomoci by měla být zaměřena adresně jejich směrem.

Ekonomie nemá ráda regulaci cen či plošné pumpování peněz. Také zná rčení, že „žádný oběd není zadarmo“. Uplynulé roky byly v souvislosti s pandemií ve znamení uvolněné měnové a rozpočtové politiky napříč světem. Růst inflace následně přichází coby projev nerovnováhy. Vyšší ceny komodit povedou ke zpomalení hospodářského růstu skrze slabší poptávku, následně budou odeznívat i cenové tlaky. Bez bolesti to nebude: ani ekonomická rovnováha není zadarmo. Zdánlivě bezbolestná řešení v sobě skrývají delší přítomnost inflačních tlaků a jejich skryté bobtnání.